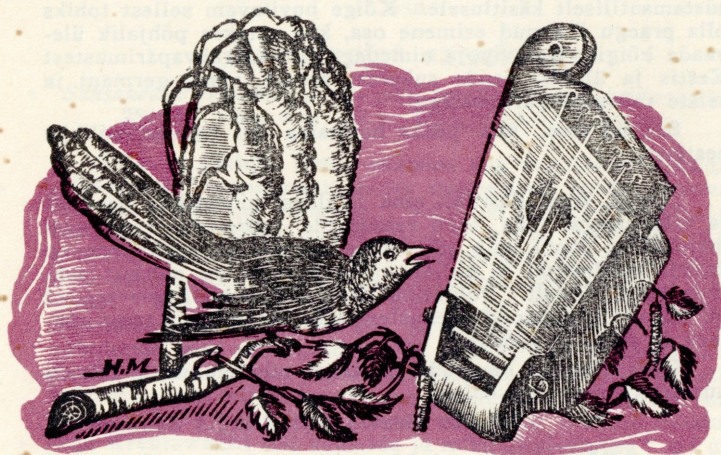


ARM PT-10



Dr. AUGUST ANNIST

F. R. Kreutzwaldi „KALEWIPOEC“

I osa:

„Kalevipoeg“ eesti rahvaluules

Saksakeelse referaadiga. 6 pildiga kriitpaberil ja 15 kaardiga.
270 lk. Hind 4 kr. 50 s., kalingurkõites 6 kr.

Kuigi „Kalevipoja“ ilmumisest on möödunud juba kolmveerand aastasada, ei ole seni ikka veel täit selgust sellest, mis õieti „meie rahvuslikus suurteoses“ on Kreutzwaldi oma ja mis teadis Kalevipojast eesti rahvas. Umb. 30 a. tagasi ilmunud dr. H. Karttuse väitekirj näitas küll, kui palju selles on tarvitatud rahvalaule, kuid jättis ligemalt analüüsimata Kreutzwaldil tarvitada olnud proosajutud, mis aga teatavasti ongi olnud teose peallikad. Nende ilme, algupära ja sealse Kalevipoja iseloomu üle on kestnud väärarvamised ja vaidlused kuni praeguseni, kestnud teadlaste vahel, kõnelemata laiemast publikust. Nüüd viimaks on hakanud ilmuma Aug. Anni kümneaastase töö viljana uurimus, mis meie rahvus-

6 200 33813

TARTU ÜLIKOOL
ARHIIVKOGU RAAMATUKOOL

eepose allikate, ta sünniloo ja esteetilise iseloomu on võtnud süstemaatiliselt käsitlesele. Kõige huvitavam sellest tohiks olla praegu ilmunud esimene osa, kus antakse põhjalik ülevaade kõigist Kalevipoja nimedega seotud rahvapärimumustest Eestis ja ühtlasi nende suhetest soome, vene, germani ja teiste rahvaste pärimustega.

See on teos, mis peaks huvitama iga rahvusteadlikku eestlast.

„Drnd. Anni käsitleb oma laialdast ainestikku osavasti ja vilumusega. Ta toob rahvaluule uurimisse isegi uusi metoodilisi jooni, mis näit. meie rahvaluule uurimisele on kaunis tundmatud ja millele minu arvates on põhjust suhtuda väga tõsiselt. Põhjaliku filosoofilise koolituse saanud uurija on analüüsinud peenusteni oma ainestikku: tema süntees on selge ja veenev.

Olen rõõmuga lugenud seda teost, mis kuulub rahvaluule uurimuste parimate hulka.

Dr. M. Haavio. „Helsingin Sanomat“.

.... Kõik see on teinud teose probleemirikkaks, on kaotanud sellest uurimusele tavaliselt omase kuivuse ja igavuse ja kuna teos pealegi on rikas otsestest materjalist tsiteeritud või refereeritud rahvapärimumuste näol, siis pakub uurimus huvi ka vähikule.

Soomes on „Kalevalat“ aastakümneid uuritud, mitu uurijatepõlve on vahepeal vanaks saanud. Meil ilmub alles nüüd esimene tõsine uurimus omast rahvaeeposest ja Kalevipoja pärimusist! Ja vabaneme selle poolest jälle ühel alal soomlaste hoolduse alt. Aga ehkki hiline, töötab Anni uurimus selle eest saada säärane, mis ületab kõik, mis Soomes oma epose kohta üksikus teoses on kirjutatud. II

Kui A. Anni teosest (raskeist tööeeldusist hoolimata) ometi näib kujunevat suursaavutis meie rahvuslike teaduste alal, pealegi nii keskse probleemi uurimisel, siis võimaldas seda nähtavasti autori teadusilik andekus, suur tööväime ja visa ning kestev andumus oma ülesandele.

A. Palm. Eesti Kirjandus 1935. nr. 2.

Ja minule vähikule tundub, et iga vähegi kirjaoskaja eestlane peaks sellele vaiatagumisele [oma mineviku halvustamise vastu] kaasa aitama Anni raamatu lugemisevägi.

A. H. Tammsaare. „Vaba Maa“ 8. VIII 1935. a.

II osa:

„Kalevipoja“ saamislugu

Saksakeelse referaadiga. 21 pilti tekstis, 18 pilti kriitpaberil. 250 lk. Hind 4 kr. 50 s., kalingurköites 6 krooni.

1934. a. jõuluks ilmus esimene osa dr. Annisti (Anni) „Kalevipoja“ uurimusest, leides üksmeelselt kiitvat tunnustust nii Eestis kui välismaal. Nüüd on ilmunud selle palju aastaid tööd nõudnud monograafia teine osa, kus esmakordse põhjalikkusega ning hulga uute materjalide abil valgustatakse meie rahvaepose kultuuri- ja kirjandusloolist tagapõhja ning „juuri“ Lääne-Euroopas ja Eestis ligi 100 aasta jooksul. Põhjalikult analüüsitakse siis Kreutzwaldi eeldusi ja ettevalmistust enne ma elutöö juurde asumist ning valgustatakse lõpuks üksikasjaliselt eepose järkjärgulist valmimist ja selle kultuuriloolist miljööd, nagu see avaldus eriti rohkeis arvustustes. Alles kõike seda tundes mõistame, milliste raskustega Kreutzwaldil tuli võidelda ja miks „Kalevipoeg“ p i d i kujunema niisuguseks, nagu ta on. See on kõige heitlusrikkam ja põnevam peatükk meie kirjandusloos, mis haarab kogu XIX sajandi keskaastakümned. See on omaette k a n g e l a s e e p o s, nagu ütleb autor oma saatesõnas, kus veel ainult mõned üksikud „müütilised“ kangelasisad esindavad neid tunge ja aateid, mis hiljem haarasid saduhandeid. Juba selle kohta käiva määratu ainekiku kokkuvõtt ja korraldus üksi võimaldab siin mõndagi asja näha sootum uues valguses. Samuti on siin avaldatud ligi 40 pildist suurem osa meie praegusele lugejaskonnale uudis.

„Kalevipoja“ saamislugu pole mitte ainult kõige ulatuslikum kirjanduslik uurimus Raamatuaastal, vaid koos esimese osaga üldse meie senise kirjandusloo kõige pikemaid ja põhjalikumaid monograafiaid. Kuigi ta väliselt näib olevat kitsalt piiratud, on tema objekt ometi meile nii tähtis, tema käsitlus nii kogu ajajärku valgustav, selle sündmustik nii pinev, et ta tohiks huvitav olla kõigile neile, kes üldse huvi tunnevad „Kalevipoja“, Kreutzwaldi ning meie ärkamisaja vastu. Igaüks, kes omandanud uue „Kalevipoja“, peaks hankima ka selle teose, mis on nagu vajalik sissejuhatuse meie rahvaepose mõistmiseks.

„Väliselt väga nägus raamat on kirjutatud kõigiti asjalikus ja ladusas keeles. Et RA peateoseks tuleb „Kalevipoja“ illustreeritud luksuslik väljaanne, siis on dr. Anni uurimuse lugemine selle eel otse kohustuslik igale teadlikule ja rahvuslikule eestlasele.“

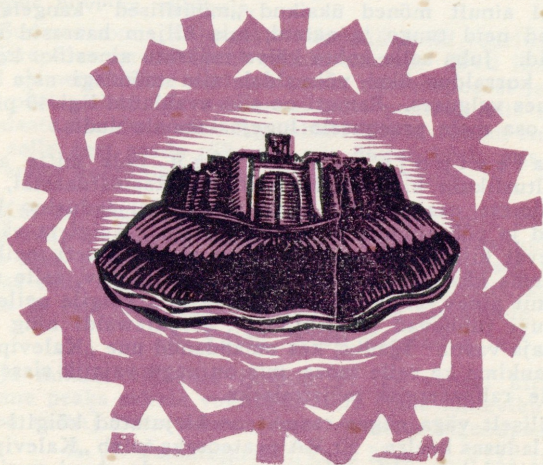
„Virumaa Teataja“.

„„Kalevipoja saamisluгу“ on esimene suuremaulatuslik teos meie kirjandusloos, kus vaadeldakse nii põhjalikult, üksikasjaliselt, ühtlasi aga ülevaatlikult meie kirjanduselu ühe ajajärgu arengut Lääne-Euroopa vaimsete voolude taustal.“ — — „See kultuuriloolise tausta maalimine on vajalik ja teose kogu terviku seisukohalt eriti õnnestunud.“ — „„Kalevipoja saamisluгу“ on kaitsekõne Kreutzwaldile, samas aga paratamatu eeldus nii eepose kui ta looja mõistmiseks.“ „Uus Eesti“.

Tellimised saata:

EESTI KIRJANDUSE SELTS

Tartu, telefon 6-01. Posti jooksev arve 20-36.



G. Roht'i trükk, Tartus 1936.